

Զեթինձէ՝ Ա ասօյէվիշներուն երկերը
Գտրատաղի Հես միացընելու դործին
զէմ բազոքելու։ Արսեն թէ Տանիլո իր
բանակի օգնուհաններէնմէկը Փարիզ խըր-
կելով՝ կը յուսայ Գաղղիայէն ստանա-
լու այն թոշակը որ Ուստիայէն կ'ստա-
նար։ Առաջէ ոչ միայն իր տունը այլ եւ
բանակն ալ Գաղղիոյ նման կազմել։ Ես յ
օքերս երեք անձի զքսութիւն տուաւ ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամենապատիւ Տ. Յակոբ Արքա-
զան Պատրիարք հայութ՝ այս օրերս ունե-
ցած անձնական տիկարութեանը պատճա-
ռաւ քիչ մը ժամանակի հանգստանալու
պէտքը զգալով, առաջնորդեց ազդային
Հռոգեւորական եւ Գրեգորյն ժողովնե-
րուն որ առ ժամանակիւայ խորհրդական
(միւսթէշար) մը ընտրեն, որ պատշխարքա-
կան ծանր պաշտօնին բազմահոգ զբար-
մանցը մէջ օգնական ըլլայ իրեն։ Եզրա-
յին ժողովները Արքազան հօր այս խրնդի-
րը չկրնարով մերժել, անցեալ հինգշաբ-
թի օրը հոկտեմբեր 17, ազդային Հռ-
ոգեւորական, Գրեգորյն Աւունական,
Խնամակալ եւ Տնահանական ժողովները
համախորհուրդ ժողով կազմելով, մեծա-
գոյն մասին քուէով Սուրբ Արքաւաղէ-
մի Արքազան Պատրիարքի խորհրդական
գերազատիւ Տ. Դաւիթ արքեպիսկո-
պոսը Ա. Պօլայ Արքազան Պատրիար-
քին խորհրդական ընարքվեցաւ։ Եոյն օ-
րը, Խասկիւզի Սուրբ Ստեփանոս եկե-
ղեցւոյ քարոզիք արք անապատիւ Տ. Յօ-
հաննէս ծայրագոյն վարդապետը առ ժա-
մանակեաց տեղապահ անուանեցաւ մին-
չեւ գեր. Տ. Դաւիթ արք եպիսկոպոսին
Ա. Արքաւաղէմէն Ա. Պօլիս դարձ։

Ուստածութիւն հետեւեալ բերկար-
ութ նամակը կը զբեն մեզի :

“Արդոյ Հրատարակիչ”

Ղերպատուական լրագրոցն միջջաւը և երբեմն երբեմն հրատարակուած ազգակին դպրոցաց յասակինութեան լրացրեց, եւ անսույց ժամա-

Ա երջապէս, յիշեալ Շկերորդ թըր-
ւոյն մէջ երկար ու զատ հատուած մըն
ալ կար Առ-ընկերուն հոբիներուն հոբ ունկնէն,
միերնադրով։ Ըս երկար հատուածին բռ-
լոր միտքը ոս է։

1. Ամեն ապրդ իր կրօնքին ձգելու.

2. Վոլքը Ճամբայ դացողներուն կամ
անհոգ կեցողներուն իմացունելու է սր-
բալին ու նոյն ծոսմբէն ետ դարձունե-
լու է զանոնք :

3. (Առարթ) Գրիգոր Լուսաւորիչ
ու քրիստոնէտկան եկեղեցւոյն ուսումնչու հա-
յելը կամ առաքեալները իրենց (ամե-
րիկացւոց) կարծիքին հակառակ չեն խոր-
հեցան : Եւ

4. Թահոր Աստուած ալ հաւատըն
ամեն մարդուն իր զիանալու բանն է կար-
ծուած շիզունքին համեմատ զգալի, ու-
Պօղոս առաքեալնալ Հայեանունքուա հետ
այսպիս փառուեր կամ թէ իրենց (ամե-
սիկացւց) նախահայրելին ալ մնանկընե-
նն, ամենքսալ (կըսկն) հոգեւոր մահ-
ուան խորոնկ խաւարդին մէջ պիտի ըլ-
պայինք, կըսէ յիշեալ հասուածին հեղե-
ակը:

նակ առ ժամանակ հարցաքննութեան հանդէս
ներուն գեղեցիկնկարագրութիւնները կարգալով,
ազգայնոց սրտին մեծ ուրախութիւն պատճառե-
լու առիթ եղած է . ուստի նոյն պայտցներուն
յառաջադիմութենէն բարեբաղդաբար Ազգի մէջ
ծաղած բիւրաւոր օգուաններուն ականա ևս հան-
գիսանալցւի եւ . Ազգի ուսումնականութեան պր-
զուսացին մէջ ներկայ ժամանակներս ըստն քայ-
լափակները անմեղալի, մեր նուտաստութիւնն ալ
նոյն ասպարեզը մուռ ունենու փափաքը սաշացած
է, եւ որուն ապացուցն ահա կը հսմաքածակիմք

թենանը վրայօք, եւ իրենց սրտին ուրախութեամ
ապացոյց դաշտիերէն կարգացող տպացոյ մէկ մէկ
գաղցիերէն պատմութեան գիրքը ընծայելով՝
մէկնեցան :

Հարեհ հածեցէք, Արդոյ հրատարակիչ, մեր
խորին ախտածութեամբ եւ սգդասիրական պատով
շարժեալ այս ուղղած նամակնին, ՚ի պատիւ ազ-
գասիրութեան, Ձեր պատառկան լուսդրայն մի-
ջնաւր հրատարակիելու

1857 oktober. 28. * * *

185. 2. 2.

ԵԱՀՆ · ԼՈՒՐԵՐ

Առ զատկացած Շուքը սկս զնցւյս ուշ ը սար-
կայութեան Գերապատիւ տուաշնորդին մերց
Աւուրացի Տ. Կարսավետ Օ՛ վարդապետի եւ
բազմախաւմք հանգիստիանաց եւ օտարացդի ժո-
ղովրդոց, եւ անոնց գալապատևաց, եւ նոյն հան-
դիսին շքեղութիւնը աւելցընելու համար, Բար-
ուուսիոյ վսեմաշուը հիւպատոս Պ. Քալիշ, եւ
Երիբն գործակատար Պ. Նըռն, որոնք իրենց
հայասէր բնաւորութեանը հաւաստիքը բարերազդ
ժողովրդոցն նուիրելու բաղձանօք, սոյն հանդի-
սին ներկայ դանուելու բարեհամեցան :

ՎԻՃԱԿ. ԹԵԿԱՆ սկիզբը գեղցիկի երգով մը
եւ աշխարհիկ լեզուն. տառենքանութեամբ մը
եղաւ, զորն որ տառը տարեկան տղեկի մը կարդաց
արտասանուածիան ձեւով, և հետ զիետէ դպրոցիս
մէջն ուսումնաբներն ալ քննուեցան, որք են,
քերականութիւն հանդերձ թարգմանութեամբ,
ինչը լուծովեամբ, եւ շարագրութեամբ. քրիս-
տոնէական վարդապետութիւն. Արբաջան եւ Աղ-
յային պատմութիւն. Գաղղրերէն հանդերձ
թարգմանութեամբ եւ քերականական հարցմանը-
ներով, հասորակ բնեմերցմանը եւ վայելարու-
թիւն. Այս հարցաքննութեաններս ամեն-
այն յաջորդութեամբ կատարուելով, մըցանակաց
հանդէս մնն ալ երդու տղայոց պատշաճք հրդերու-
թը, եւ յիշեալ բարեխնամ առաջնորդիս համա-
ռօս՝ բնոյց աղդու տառենքանութեամբը հանդէ-
սը վերջացաւ:

Անդատմելի էր հայտղի ժողովրդոց ու որ-
եսուր մայրենուն սրտին ու բախտութիւնը, որ բա-
կան ժամանակէ ՚ի վեր տեղուս դպրոցին ար-
կոր քայլափառները զօրացն արգոյդաստուաց
պայմանն Յօլուցի Ամաթիոյ բարեհամբաւ գը շ-
ացին վաղեմի աշակերտ Պ. Գեղորգ այ Առ-
թամեան, եւ Եւդոկիացի Քիւրուեան Պ. Յով-
հաննեսին գոյնելի ջանափրութեամբը, եւ քան-
ի ժողովագեան ժանիկն նըք որ յառաջ հայերէն
առա մը չէին կրնար արտասանել, հիմայ սկսան առ
հասարակ հայերէն խօսիլ թէ դպրոցիս մէջ եւ
թէ գուրուը Խւ միշեալ հիւպատոսն աւ հան-
երձ օտարացեաց ժողովուամբը իրենց ան-

Արօնական աղատութեան դէմ եղած
և ըլլալիք բանութիւնը մենք արդէն հեր-
ած ենք անհամար օրինակներով . ուս-
ի մենք ալ այս խնդրան վրայ թնաւ-
ան չի պիտի զբենք ումիայն մեր որոշու-
խնդիրները հերքելով պիտի վերջացու-
հնոր :

1. Առաջին հոգ է եղածին ձեւը - չ խօս-
ով հեթանոսներուն համար ճշմարիտ է,
ոյց քրիստոնելից համար առաջ եւ բոր-
դուստին է :
2. Վայրիկացի քարոզելները հայոց հո-
նիկուն հոգ տանելու պաշտօնին ամե-
րին պատշաճութիւն մը չունին : Ա ա-
ն զե, բայնը ու դարձեալ կրտսենք, մենք

ստկան վճարքներսւն, եւ տասջարկվեցաւ որ օամանեան լիրան անփոփոխ կերպով 100 դրամով հաշուրվի, եւ այս հիման վրաց հաստատվնառերութեան բոլոր

մաքսերուն տուրքերը :

Եյս առաջարկութեանը վրայ մաս-
նաժողով մը ընտրը վեցաւ, որ ինչիրը
լաւ մը քննելէն ետեւ տեղեկադիր մըտաց
յանձնաբարական ժողովն, որ հոն տլ
քննչը մի

Ա անհաժողովին անդամներն են՝ Ահ-
մէտ պէյլ, Քապուլի էֆէնոսին, Թիզու
էֆէնոսին, եւ Պ. Հիրժինսկը, Տավիս
Ալավանի, Բոխվիլէճիօ, Սալզանի, Շ ը-
նէյտը եւ Խէտէմօնթէ վաճառական-
ները։

— Այսքան աղաքին ժառանաւ լրաց-
րին շարաթօբուան թերթին մէջ հետեւ-
եալը կը կարդանիք :

“Ուերնախընթացէրկու թիւերուն
մէջ երկու լուր հրատարակեցինք. մէկը
ծառերէ հաստին առնելով, միւսը

Առաջին գրված նամակներէ : Առաջինը
Տանկաստանի մէջ անշարժ ստացուածք
ունեցող եւրոպացւոց վերտբերեալ էր :
իսկ երկրորդը Պուլանը իսի մէջ գործը-
ված ծանր անկապչութիւններուն վրայ էր
ուր երկու քահանայ կեանքերնին կորու-
սին և “Սամակները կաւելցընեին թէ ա-
նոնց զլուխը՝ շինփելիք մզկիթի մը” հիմե-
րուն տակը պիտի դրվէր : Խմացանք որ
այս վերջին զըսցը՝ որ մահմէտական կրօն-
քին սկըբանցը դէմէ՛ անհիմն էր : Ճերէ-
տէ՛ Հաւորէի յօդուածին համար ալ կը-
սին մեզի թէ սկավարթարմանված է, մենք

այն յօդուածը չենք թարգմանիած, այլ
անոր իմաստը տուած ենք ։ ։ ։

— Քանիմը չարտղործ Պէշեկ-
թաշ հայումը տունը փողոպատելու խոր-
հուրդ ընելով, կրպաարաստը վիճ իրենց
և դեռնաւոր խորհուրդը կիրակի գիշեր
՚ի գործ գնելու ։ Տեսութիւնը իմաւ-
նալով, կիրակի իրիկուն զինուորներ
կը խրկի որ կերթան նոյն առնը եւ շըր-
ջակայ տուներուն մէջ կը պահուը լուին
եւ չարագործներուն գալուն կ'ապասեն ։
Կուզան զողերը եւ իրենց պիտաւորւ-

ԾԸԿ ԵՊԻՑ ԱՊՅԵՐ աԼ ՔՆ, ԿԱՐԵԼԻ ՆՈՐ ԲԱՂՌ-
ՔԱԿԱՆ ԵՂՈՂ ՀԱյոց ՀԱմար ըստած պիտի
ԸԼԱՄ, որ անոնք աԼ ոչինչ բաներ են, ու
Եկեղեցիմը կազմող չեն կինար ՀԱմարուիլ,
այլ մեր ազգային Եկեղեցին գուրս ին-
կածներ են, եւ չեազհետէ աԼ ետ դա-
լու վրայ են. ինչպէս որ ամիս մը առաջ

4. Ա երջապէս, այս մտածին համոր
ալ հաստածին հեղինակը մեզի հարի
մը չթողուցելի իրեն գէմ խօսելու. վա-
սին զի ինք ալ հաստատեր է թէ Վա-
ռւած եւ Պօղոս առաքեալ ալ Հենա-
սաց համար մտածեր են հոգինին փրկուե-
լու եւ ոչթէ մեզի պէտք քրիստոնեայնե-

Յօհոր մէկը՝ մեր ազդին պէս քրիս-
տոնիւս ազգիւմ համար չեթանոս ըսէ,
մեր ազգնալ իրաւունք ունի այն մարդը
ուստաց հեթանոս անուրուած եւ այլն կոչե-
լու:

